

Juvenil Andreu Sotorra

Ballant amb llops

Escriure sobre llops porta sort. Almenys això és el que els ha passat a Gabriel Janer Manila (Algaida, 1940) i Antoni Garcia Llorca (Barcelona, 1971), que, amb les seves novel·les, a més de coincidir en la temàtica i de basar-se en el mateix personatge, van obtenir l'any passat el premi Joaquim Ruyra en català (*He jugat amb els llops*) i el Gran Angular en castellà (*El salvatge*), respectivament. Aquesta última s'ha publicat ara en català, en el que sembla més una reescriptura que no pas una traducció del mateix autor. Potser per això, estranyament, no s'esmenta enlloc el premi de la Fundació SM, que Garcia Llorca va obtenir quan encara tenia la dotació més important de l'Estat en juvenil (100.000 euros), abans que, d'una queixalada, es reduís a la meitat.

La coincidència en el tema no es redueix a aquests dos autors. També el cinema s'hi havia apuntat feia poc. I és així com la temporada s'ha transformat en la de Marcos Rodríguez Pantoja (Añora, 1946), que, la primavera passada, quan va anar a la Serra Morena, on es rodava la pel·lícula *Entre lobos*, sota la direcció de Gerardo Olivares, diuen que, tot just arribar, es va posar a udolar com un llop i va provocar que una de les llobes del rodatge se li acostés, el llepés, i que els altres quatre llops de la colla ensinistrada per al rodatge comencessin també a udolar.

La pel·lícula d'Olivares s'estrenarà, segurament, aquest Nadal. Si Mowgli aixequés el cap! La història sembla de conte del XIX: Marcos va quedar orfe de mare als 3 anys, el 1949. El pare es va casar novament i la segona mare el va començar a

He jugat amb els llops
 Autor: **Gabriel Janer Manila**
 Premi **Joaquim Ruyra**
 Editorial: **La Galera**
Barcelona, 2010
 Pàgines: **164**
 Preu: **13,95 euros**

El salvatge
 Autor: **Antoni Garcia Llorca**
 Editorial: **Cruïlla**
Barcelona, 2010
 Pàgines: **156**
 Preu: **8,25 euros**

Un nen que sobreviu en estat salvatge és protagonista de totes dues obres

maltractar. El pare el va vendre finalment a un tractant de cabres, un altre costum d'explotació infantil de l'Espanya negra després de la Guerra Civil, i aquest tractant, als 7 anys, el va cedir a un pastor de les muntanyes perquè li fes d'ajudant. Però el vell pastor va morir i Marcos es va quedar sol, sense tracte amb la gent de la vall, només amb les bèsties salvatges, i va començar una vida dura de dotze anys. Va dominar el llenguatge intern, els hàbits, les lluites i els pactes que fan les bèsties per sobreviure.

Marcos, el nen salvatge, va ser descobert i reincorporat a la vida dels humans l'any 1965, quan ja en tenia 19. La seva història va quedar en part oblidada perquè el temps de censura no hauria permès

que s'esbombés com ara passaria amb l'allau de mitjans a la cacera d'un *reality show*. Un cop adaptat a la vida de la societat, va intentar guanyar-se la vida com tants immigrants de la dècada dels 60 i 70, i va arribar a les Illes, on va fer feines relacionades amb el turisme efervescent.

Trenta anys després de la tesi

Allà va ser on Gabriel Janer Manila va topar amb el protagonista. I el 1975, l'escriptor va elaborar la tesi doctoral (*La problemàtica educativa dels infants selvàtics. El cas Marcos*). Trenta anys després, Janer Manila ha transformat aquell testimoni en una novel·la, *He jugat amb els llops*, que enceta la sèrie *Bridge* de La Galera, amb un disseny que, a través dels dibuixos de

traç primari, es vol aproximar al personatge protagonista en el seu estat més infantil, mancat de la formació que se li va escatimar.

Sense haver-s'ho parlat, Antoni Garcia Llorca es va deixar captivar també pel personatge i, fins i tot reconeixent l'antiga tesi de Janer Manila, en va novel·lar l'existència. Dues visions, doncs, d'una mateixa història, totes dues amb un bon llenguatge, ric i polític, que retraten la vida salvatge de Marcos, no tant el que podria ser només una introspecció psicològica del personatge, si els autors haguessin volgut fer de psicoanalistes, sinó un document del que va viure, com ho va viure i, segurament, com ho idealitza amb el temps. Més

realista, la de Janer Manila. Amb més referències mitològiques, la de Garcia Llorca, que juga, per exemple, amb Polifem, el gegant d'un ull de l'*Odissea*; que parla d'un país en guerra, sense nom i que hi inclou un general Bum-bum —la semblança del dictador Franco.

En un temps que l'explotació infantil, la prostitució de menors, l'abús del treball infantil, els nens soldat, la venda de criatures o l'abandó per part dels pares forma part de la quotidianitat global feta banalitat per la imatge comunicativa, l'experiència de la solitud d'un infant salvatge ofereix la possibilitat d'una doble lectura: totes les misèries, tant les de fa mig segle com les d'ara, acaben gratant sense miraments en els més febles. *

Ciència David Bueno

Reflexions d'un científic

Petita història dels humans
 Autor: **Jordi Casanova**
 Editorial: **La Campana**
Barcelona, 2009
 Preu: **12 euros**
 Pàgines: **104**

Una de les característiques que ens defineixen com a persones és la capacitat de reflexionar, de pensar sobre nosaltres mateixos i sobre les relacions que mantenim amb l'entorn, incloent la ciència i la cultura, i, en general, sobre qualsevol cosa que ens interressi o ens preocupi. Durant segles aquesta ha estat una de les funcions principals de la filosofia i la religió. Darrerament, però, les aportacions constants i sovint espectaculars que es fan des de molts camps de la ciència ens han permès, o més ben dit, ens ha obligat, a reesituar conceptualment el lloc que ocupem al món i la relació que mantenim

amb nosaltres mateixos i amb l'entorn. Quin és el nostre lloc? Som l'últim graó d'alguna cosa? Només som màquines de propagar ADN? Què ens fa més humans, la natura o el fet de modificar-la? Quin és el pes de la genètica en nosaltres mateixos? Hi ha lloc per a Déu?

A *Petita història dels humans*, Jordi Casanova ens fa partícips dels seus pensaments sobre molts d'aquests temes, explicats des de la perspectiva d'una persona

que porta molts anys dedicat a la recerca científica i, pel que es veu clarament en llegir el llibre, també a reflexionar sobre la mateixa recerca i sobre la vida en el sentit més ampli de la paraula. Casanova és professor

d'investigació del Consell Superior d'Investigacions Científiques i membre de l'Institut de Recerca Biomèdica de Barcelona, des d'on ha publicat nombrosos articles sobre la manera com els gens regulen el

desenvolupament dels éssers vius.

És un llibre breu i molt íntim, que conté dues dotzenes de reflexions que ben bé podrien ser nostres, d'una profunditat, actualitat i amplitud insospitades, escrites amb molta claredat i honestat, pensades per fer pensar, perquè hom es faci preguntes, no pas per aportar respostes. Em quedo amb la darrera: "La lluita per la defensa de la possibilitat d'una aproximació científica va unida a la lluita per la llibertat. Per això revolució científica, il·lustració i llibertat van plegades. La ciència ens ajuda a mirar-nos com som, però per això necessitem la llibertat de poder mirar amb llibertat". *

Som màquines de propagar ADN?